

Mode Steinkjer har skrevet Årets kritikk

Pressemelding 26. mai 2023

Årets kritikk 2022/2023 er Mode Steinkjer: «En sterk og sår opplevelse ulikt alt annet», publisert i Dagsavisen 11. mars 2023. Det er en kritikk av Nationalteatrets oppsetning av *Døden på Oslo S*, som ble spilt på Økernsenteret våren 2023.

For dette mottar Steinkjer et reisestipend på kr 15 000. Vinneren ble annonsert under Festspillene i Bergen i dag, fredag 26. mai.

Utdelingen av Årets kritikk arrangeres av Norsk kritikerlag i samarbeid med Festspillene i Bergen og Norsk teater- og orkesterforening, som bekoster stipendet og juryutgiftene. Juryen er utpekt av arbeidsutvalget i Kritikerlagets seksjon for teater, musikk og dans, samt ett medlem oppnevnt av Festspillene og ett medlem oppnevnt av NTO.

Juryens begrunnelse:

Prisen for Årets Kritikk 2022/2023 går til «En sterk og sår opplevelse ulikt alt annet», skrevet av Mode Steinkjer. Kritikken ble publisert i Dagsavisen 11. mars 2023 (på nett 10. mars), og tar for seg premieren på Nationalteatrets oppsetning av Ingvar Ambjørnsens roman *Døden på Oslo S*. Teksten peker seg ut med en særdeles velfungerende kombinasjon av faglighet og personlighet, og fyller sin funksjon som dagsaviskritikk på eksemplarisk vis.

I en tid der kritikk og anmeldelser er truet på flere fronter, er det godt å se hvor mye mening, analyse, informasjon og innlevelse man kan få plass til innenfor avistekstens rammer. Steinkjers anmeldelse fanger atmosfæren i verket med detaljerte beskrivelser av forestillingens virkemidler, og leseren dras med inn i de forlatte senterlokalene på Økern. Både Ambjørnsens roman og filmen med samme navn fra 1990 har en plass i manges hjerter, og Steinkjers personlige tilnærming og kunnskap om Oslo inviterer leseren inn i dette kulturelle fellesskapet.

Kritikken er i hovedsak positiv, men dommen er ikke ubegrunnet. Steinkjer setter forestillingen inn i en teaterhistorisk kontekst, og peker på virkemidler som trekker linjer mellom historiens originalsetting – Oslo på 80-tallet – og Oslo i dag. Han legger merke til både de store fortellergrepene og de små detaljene, og finner betydning i dem. Skuespillerprestasjoner, scenografi, musikk og kostymer blir sett. Det gjør også kulturelle referanser, symbolikk og budskap. Presentert i Steinkjers presise språk, tydelig farget av en entusiasme for prosjektet, blir det fengende lesning.

Kritikk tar ulike former på ulike plattformer, og det er viktig å utvide sjangeren for å nå nye lesere i en ny mediehverdag. Men det er også viktig å rendyrke det som gjør kritikk til kritikk. Steinkjers avisanmeldelse fyller sin funksjon til det fulle og demonstrerer at det i seg selv kan være mer enn nok. Denne var rett og slett perfekt.

Teksten kan leses her: <https://www.dagsavisen.no/kultur/2023/03/10/doden-pa-oslo-s-en-sterk-og-sar-opplevelse-ulikt-alt-annet/>

De to andre nominerte til Årets kritikk 2022/2023 var:

Magnus Andersson: «Wagner-fiasko», publisert i Klassekampen 12.8.2022

<https://klassekampen.no/utgave/2022-08-22/wagner-fiasko>

Med forfriskende følelsesladet språk gir denne kritikken en engasjerende stemningsrapport fra Wagnerfestspillene Bayreuth. Det er en velbegrunnet slakt som viser med presise argumenter hvorfor oppsetningene havarerer. Teksten loser oss gjennom forestillingene med sammenligninger til originalverket, og setter de konseptuelle regigrepene opp mot musikkens iboende potensial. Magnus Anderssons kritikk viser en dyp kunnskap om og kjærlighet til komponisten Richard Wagner, og tar leseren med på innsiden av det som kan virke som et lukket miljø kun for kjennere.

Julie Rongved Amundsen: «Skogens uro», publisert på Scenekunst.no 8.3.2023

<https://www.scenekunst.no/sak/skogens-uro/>

I denne teksten om Ronja Røverdatter på Det norske teatret viser Amundsen tydelig hva som står på spill når premissene for en fortelling forandres. Med stor respekt for barneperspektivet tar hun et oppgjør med grep som flytter et stykke fra sin opprinnelige setting uten å følge opp hvilke konsekvenser det gir for stykkets karakterer, motivasjoner og reaksjoner. Hva skjer når skogen rundt Ronja Røverdatter blir til en krigssone? Hva skjer med magien når fantasi må vike for virkelighet for barnepublikumet? Kritikken er teaterfaglig solid, og selv om den er streng, viser den forståelse for institusjonenes repertoarvalg i krevende økonomiske tider.

Juryen har bestått av:

Maren Ørstavik (juryleder), musikkritiker i Aftenposten

Grace Tabea Tenga, scenekunstkritiker i Klassekampen og utøvende danser

Aslak Heika Hætta Bjørn, teaterkritiker og fjorårets vinner

Birgitte Strid, teatersjef ved Nordland Teater, utnevnt av NTO

Audun Vinger, musikkritiker i Dagens Næringsliv, utnevnt av Festspillene i Bergen

For mer informasjon, kontakt Maren Ørstavik, leder for juryen: 48008403. morstavik@gmail.com

Bilder fra prisutdelingen vil bli tilgjengelig på <https://fib.no/bildegallerier/billedgalleri-2023/vi-tar-gamle-kulturdebatter-om-igjen/> i løpet av kvelden.